

De Langhe Advocaten

Nut en grenzen van een exoneratiebeding

Voor u als onderneming staat de service aan de klant centraal. Weliswaar is een 100% optimale service niet steeds evident, en kan de klant u aansprakelijk stellen indien u uw verplichtingen niet (volledig) nakomt. Om uw aansprakelijkheid tot een redelijk niveau te beperken (en soms zelfs uit te sluiten), kan u een exoneratiebeding, ook bevrijdingsbeding genoemd, opnemen in uw contracten. Daarbij gelden echter wettelijke grenzen, waarvan wij er enkele belichten.

Algemeen verbintenissenrecht

Naast specifieke regels waarvan partijen niet kunnen afwijken (bijv. de tienjarige aansprakelijkheid van de aannemer voor ernstige bouwgebreken), bevat het algemeen verbintenissenrecht twee algemene grenzen.

U kunt zich niet exonereren voor aansprakelijkheid wegens uw *eigen opzettelijke fout*. Een dergelijke fout mag immers niet lonen. Dit verbod van aansprakelijkheidsbeperking geldt niet voor andere soorten fouten, bijv. uw eigen niet-opzettelijke (lichte of zware) fout, of de (zelfs opzettelijke) fout van een andere persoon die u hebt ingeschakeld om uw contract te helpen uitvoeren. Let wel: hieronder volgt nog een tweede grens en een geplande hervorming van de wet.

Ten tweede mag u de essentie van het contract *niet uithollen*. Het uitgangspunt blijft immers dat een contract bindende kracht heeft en u dus niet te drastisch afbreuk mag doen aan de voornaamste zaken die u de tegenpartij belooft. Zo bijv. kan een verkoper van bederfbare goederen niet zijn aansprakelijkheid uitsluiten voor eender welke laattijdige levering.

Tot slot, zal in de (nabije) toekomst het wetsvoorstel inzake Boek 5 “Verbintenissen” van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, wet worden. In de huidige versie van het voorstel worden de genoemde algemene grenzen (geen bevrijding

inzake eigen opzettelijke fout en het contract niet uithollen) nog verstrengd: ook bij een *opzettelijke fout van een hulp persoon* die u inschakelde voor de uitvoering van uw contract, zal een exoneratiebeding niet meer toegelaten zijn.

Consumentenrecht

Bij contracten met een consument, d.i. een persoon die het contract sluit voor (overwegend) privégebruik, voorziet het consumentenrecht in bijkomende grenzen ter bescherming van de consument. Het Wetboek van Economisch Recht bevat daartoe in Boek VI een “zwarte lijst” van onrechtmatige bedingen. Zo kan een onderneming zich ten opzichte van een consument niet ontslaan van haar aansprakelijkheid voor “grove schuld” (lees: zware fout) van haarzelf, haar aangestelden of haar lasthebbers.

In een B2C-contract kunt u uw aansprakelijkheid voor zware of opzettelijke fouten (van uzelf, uw werknemers of uw vertegenwoordigers) dus niet uitsluiten, maar wel voor lichte fouten. Of er sprake is van zware, dan wel lichte fouten, hangt af van de concrete context. Vergelijk bijvoorbeeld de laattijdige levering van trouwkleedij of van een zetel.

Naast dergelijke specifieke verboden bedingen, geldt er ook een algemeen verbod: geen enkel exoneratiebeding mag ten nadele van de consument een “kennelijk onevenwicht” scheppen tussen de rechten en plichten van partijen. Deze algemene formulering laat toe om elke aansprakelijkheidsbeperking te toetsen. De invulling van dit “kennelijk onevenwicht” hangt opnieuw af van de concrete omstandigheden. Elementen die een rol spelen, zijn o.m. de deskundigheid van de onderneming, de (on)duidelijkheid van het beding en de samenhang met andere bedingen uit het contract.

Ondernemingsrecht

Ook voor B2B-contracten bevat Boek VI van het Wetboek van Economisch Recht gelijkaardige

begrenzingen, via een algemene toetsingsnorm en via lijsten van “zwarte” (steeds verboden) en “grijze” (vermoeden van onrechtmatige) bedingen. Zo wordt een exoneratiebeding o.m. vermoed onrechtmatig te zijn, indien het de onderneming ontslaat van aansprakelijkheid voor zware fout van haarzelf of haar aangestelde.

De algemene toetsingsnorm verbiedt ook B2B een “kennelijk onevenwicht” tussen de rechten en plichten van partijen. Van belang zijn o.m. de gebruiken, de duidelijkheid van het beding en de algemene economie van de overeenkomst.

Besluit

Een exoneratiebeding is bijzonder nuttig, maar moet zorgvuldig zijn opgesteld met respect voor de wettelijke grenzen. Anders riskeert u dat het beding nietig wordt verklaard, en u onverkort aansprakelijk bent.

Matthias Meirlaen en Bruno Thoen
De Langhe Advocaten

 DeLanghe
advocaten - attorneys

tax - M&A - governance
finance - commercial

 Henri Lebbeestraat 109
B-8790 Waregem
 +32 (0) 56 62 50 00

 3Square Village - Rijvisschestraat 124
B-9052 Gent
 +32 (0) 9 277 04 54

 Koningsstraat 71
B-1000 Brussel
 +32 (0) 2 880 35 35

 contact@de-langhe.be
 www.de-langhe.be